

Täysistunto

Keskiviikko 25.10.2017 klo 14.00—21.36

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi joukkoliikennelain 12 §:n muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 144/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

16.03 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys liittyy kiinteästi liikennepalvelulain toisen vaiheen muutoksiin. Esitys on kuitenkin erotettu muista ehdotuksista erilliseksi kokonaisuudeksi, koska nyt puheena olevat muutokset ovat muita osia kiireellisempiä.

Esityksessä ehdotetaan julkisen liikenteen toimivaltaisena viranomaisena toimivan Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toimivalta-alueen laajentamista Siuntion ja Tuusulan kuntien alueelle vuoden 2018 alusta lukien.

Toinen ehdotuksista liittyy rautatieliikenteen lupajärjestelmän keventämiseen. Liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta annetussa hallituksen esityksessä ehdotetaan, että muita liikenneturvallisuustehtäviä suorittavilta kuin liikkuvaa kalustoa kuljettavilta ei enää vaadittaisi viranomaisen myöntämää lupaa eli kelpoisuuskirjaa. Tällä lakimuutoksella muutettaisiin nykyisiä siirtymäaikoja siten, että ne rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävissä nykyään toimivat, joita velvoite hakea henkilölupa ei enää jatkossa koskisi, eivät joutuisi nykyisen siirtymäajan puitteissa hakemaan lupaa. Lisäksi esityksellä tarkennettaisiin lippu- ja maksurajapintojen yhteen toimivuutta koskevaa liikennepalvelulain säännöstöä. — Kiitos.

16.04 **Markku Pakkanen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tässä hallituksen esityksessä 144 kiinnitetään tosiaankin huomiota rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävissä toimivien lupakirja- ja kelpoisuuskirjakäytäntöön, ja tämä siirtymäaika, mitä tavoitellaan, on nyt sitten 29.10.2018. Pidän sitä hyvänä siinä mielessä, että meille jää nyt riittävästi aikaa ensi vuoden aikana käsitellä tätä kokonaista lakiesitystä ja saamme yhdisteltyä näitä, että semmoinen tarpeeton lupakirja- ja kelpoisuuskirjahaku vältetään, ja sitten kun itse asiassa yhtä aikaa veturimiesten ynnä muitten kanssa se asia käsitellään, niin saadaan se yhdenmukaiseksi. Ja tässä vältetään monta turhaa valiokunnan kokoustakin siltä osin, että nämä nyt yhdistetään. Tällainen turha lupa- ja kelpoisuuskirjamenettely poistetaan tässä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2017 vp

16.06 **Ari Torniainen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tuusulan ja Siuntion kunnat ovat paljolti Helsingin ja pääkaupunkiseudun työssäkäynti- ja asiointialuetta. Siksi liikennöinti näiden välillä on erittäin tärkeää ja sen tulee olla sujuvaa. Tuusulan ja Siuntion kunnat ovatkin hakeneet HSL:n jäsenyyttä, ja HSL:n hallitus sekä nykyiset HSL:n jäsenkunnat ovat hyväksyneet jäsenyyden. Lämmin kiitos ministeri Bernerille siitä, että tämä on myöskin nopealla aikajänteellä tuotu tänne eduskuntaan päätettäväksi, vaikka tämä onkin osa sitä niin sanottua liikennekaari kakkosta elikkä lain liikenteen palveluista kakkososaa. Mutta tämä tuodaan erillisenä tänne meille käsiteltäväksi — erittäin hyvä asia. Näille molemmille kunnille varmaankin tämä päätös aikaansaa sen, että se lisää heidän alueensa houkuttelevuutta asuinalueena ja tulee uusia asukkaita ja myöskin rautatieliikennettä tänne pääkaupunkiseudulle. Erittäin hyvä.

Kun vaalikauden alussa silloin Siuntion junavuoroja supistettiin, tästä asiasta käytiin paljon keskustelua, ja kiitos ministeri Bernerille, että nyt ollaan tässä vaiheessa. On toimitu niin kuin ministeri silloin lupasi, että nyt kunnat pääsevät HSL:n toimialueeseen. Oikeastaan kysyisin ministeriltä vielä: kun nyt tämä laki saadaan voimaan ja sitten aikanaan tulee myöskin maakuntauudistus, onko sillä maakuntauudistuksella sitten vaikutusta HSL:n toimialueeseen?

16.07 **Mirja Vehkaperä kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tuusulan ja Siuntion joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen vaihtuminen tähän Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymään on kuntien toiveiden mukainen. Siksi hallituksen esitys on hyvinkin kannatettava. Palvelutasoa ja matkaketjua erityisesti siellä, missä on joukkoja, jotka kulkevat joukkoliikenteen muodossa, on syytä tehostaa ja parantaa. Yhtenäinen lippujärjestelmä tässä HSL-alueen kupeessa on tärkeä. Se mahdollistaa kuntien joukkoliikenteen järjestämisen nykyistä kustannustehokkaammalla tavalla, ja joukkoliikenne voidaan järjestää jo nykyisin oleviin raideyhteyksiin tukeutuen, ja lipputuote on yhtenevä kaikkien joukkoliikenne-muotojenkin kesken, elikkä tähän yhtenäiseen lippujärjestelmään mennään erityisen hyvin. Tämä palvelee siis henkilöliikennettä, työmatkaliikennettä, elinkeinoelämää, ja erityisesti se tukeutuu tähän olemassa olevaan joukkoliikenteeseen, joka on parhaillaankin olemassa.

Minulla on myöskin edustaja Torniaisen mukana ajatus maakuntauudistuksesta ja tulevasta joukkoliikenteen viranomaisista mielessä tämän hallituksen esityksen ohessa. Tämä esitys on hyvä, mutta olen ymmärtänyt niin, että joukkoliikenne tulee olemaan maakunnallinen tai maakuntauudistuksen mukainen sitten tulevaisuudessa.

16.09 **Sirkka-Liisa Anttila kesk:** Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Bernerille asioiden hyvin tehokkaasta valmistelusta, jossa hyödynnetään digitalisaation suomat mahdollisuudet mahdollisimman hyvin.

Tässä nyt käsittelyssä olevan lain uudistuksen ytimessä on asiakaslähtöinen matkaketjuajattelu digitalisaatiota hyödyntämällä. Kuluttaja voi nappia painamalla saada erilaiset matkustusvaihtoehdot liikennevälineineen paikasta A paikkaan B ja nappia painamalla tehdä myöskin tilauksen, ja se sama lippu, joka sieltä saadaan, kelpaa koko matkan ajan. Tämä on tavattoman tärkeä tavoite, ja nyt se toteutetaan, ja sen mahdollistaa nimenomaan se, että digitalisaatiota pystytään oikealla tavalla hyödyntämään ja yhdistämään nämä erilaiset matkan tarpeet. Tällä hetkellä ei ole sellaista lainsäädäntöä, joka tämän mahdol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2017 vp

listaisi. Me kyllä löydämme tuolta netistä erilaisia lippuja, me löydämme sieltä erilaisia aikatauluja, mutta nyt ne kytketään palvelumahdollisuudeksi tätä kautta.

Ei muuta kuin toivon, että valiokunta tämän asian käsittelee, jotta se saadaan voimaan, niin kuin tässä tavoitteena on, heinäkuun 1. päivä ensi vuonna.

16.10 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä hieman nyt korjataan jo tätä vastikään hyväksyttyä lakia liikenteen palveluista, niin sanottua liikennekaari ykköstä, näiden lippu- ja maksujärjestelmien rajapintojen avaamisen osalta, ja tämä on hyvä korjaus. Se näyttää pieneltä, siis tänne lisätään lause, että lippu- ja maksujärjestelmien rajapinnat on avattava ilman rajoittavia ehtoja. Haluan kiinnittää eduskunnan huomiota siihen, että tämä lisäys on kriittisen tärkeä tämän meidän matkaketjuajattelumme edistämiseksi ja sille, että jatkossa voisivat eri toimijat ristiin myydä lippuja toistensa järjestelmiin. Jo nyt on nähtävissä viitteitä kentällä siitä, että kun tiukka määräys rajapintojen avaamisesta puuttuu, niin se on markkinoilla johtanut sitten vähän siihen pyrkimykseen, että pidetään niitä muita toimijoita omien järjestelmien ulkopuolella ja tehdään asiat niin vaikeiksi tai hankalaehtoisiksi, etteivät toiset voisi niitä lippuja myydä. Tällä nyt avataan tätä ja tehdään vapaa ja tasa-vertainen pelikenttä kaikille, jotka haluavat lippumatkaketjupalveluita myydä, niin että heillä on siihen mahdollisuus.

16.12 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Oikeastaan edustaja Kopran puheeseen: kun hän niin kauniisti toi esille tätä lippujen rajapintaa ja sitä, kuinka helppoa se jatkossa on, niin en malta olla tässä keskustelussa mainitsematta — kun tähän junat liittyvät kyllä kovin läheisesti — että kyllä varsin paljon tulee tällä hetkellä, arvoisa ministeri, palautetta siitä, että VR:llä lippujen myynti kaiken digitalisaation ja muun keskellä menee entistä vaikeammaksi. Niitä täytyy hakea kaukaa, niitä täytyy osata ostaa ja sen jälkeen vielä mennä toiselta sivulta varaamaan paikkaa ja kaikkea muuta.

Kyllä itse toivoisin, että VR, ainakin niin kauan kuin se yksin näillä raiteilla henkilöliikennettä palvelee, ottaisi tämän asiakaspalautteen vakavasti ja huolehtisi siitä, että lippuja saisi helpolla. Esimerkiksi meillä on paljon liikuntarajoitteisia ihmisiä, joille on hyvin vaikeaa lähteä sieltä R-kioskilta lippua hakemaan taikka jostain kovin vaikean tien takaa, vaan sen pitäisi tapahtua helposti ja mielellään siellä junassa. Toivon, että tämänkin viesti tästä keskustelusta eteenpäin menee.

Itse uskon siihen, että joku toimija tulevaisuudessa tulee tekemään sellaisen junan, missä on jälleen ihminen paikan päällä — hän myy lipun ihmiselle, joka haluaa junassa matkustaa — ja se tulee varmasti olemaan kilpailutekijä henkilöliikenteessä tulevaisuudessa.

16.13 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa herra puhemies! Minun täytyy tässä kyllä tukea edustajien Kopra ja Heinonen kommentteja. On tärkeää, että rajapintoja saadaan avattua, saadaan synnytettyä uutta liiketoimintaa. Myöskin haluan tukea kommenttianne VR:n viimeaikaisista uudistuksista, saan vastaavaa palautetta niistä. Tuntuu erikoiselta puhua siitä, että asiakaspalvelu paranee, silloin kun se tosiasiallisesti katoaa. Toki käytössä olevat tietojärjestelmät VR:n puolella ovat aika vanhoja ja on varmaan mahdollista saada niitä uusimalla aikaan jotakin uutta, mutta uskon kyllä siihen, että inhimillisyyttäkin tarvitaan. Voisimme yhdessä miettiä keinoja tämän suunnan muuttamiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2017 vp

16.14 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Haluan nyt tässä vaan tuoda esille sen, että ihan pari päivää sitten yksi tuttavani ihmeissään kertoi minulle, että oli ostanut R-kioskilta junalipun Helsinki—Tampere, ja hänelle oli sanottu, että tämä kelpaa mihin tahansa junaan. Tämä tuttavani oli sitä ihmetellyt, että kuinka voi olla tällainen lippu. No, sitten ilmeni, että se kelpasi paikallisjunissa mutta ei nyt niissä junissa, millä pääsääntöisesti Tampereen ja Helsingin välillä matkustetaan.

Eli nyt esimerkiksi siinä, että R-kioskilta saa junalippuja, on sekin puoli, että ne ihmiset, jotka siellä kioskillä niitä lippuja myyvät, eivät välttämättä tiedä sitä, mitä he myyvät.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja ministerillä puheenvuoro keskustelussa.

16.15 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia näistä näkökulmista ja palautteista. Vastaisin lyhyesti näihin muuttamiin kysymyksiin.

Tällä esityksellä ei tulla vaikuttamaan HSL-lakiin, elikkä HSL jää toimivaksi liikenteenjärjestäjäksi, kuten on nykyisinkin. Myös maakunnat tulevat tulevaisuudessa olemaan toimivaltaisia liikenteenjärjestäjiä.

Se, mitä liittyy tähän edustaja Kopran esille tuomaan pieneen muutokseen, joka tässä tehdään liikennekaareen tai lakiin liikenteen palveluista ykkösvaiheeseen: se on todella kriittinen, koska sillä pyritään huolehtimaan, että markkina pysyy avoimena ja että määrävssä asemassa olevat eivät voisi synnyttää ympärilleen omia markkinoita.

Vien eteenpäin myöskin nämä terveiset, mitä tässä tuli esille liittyen junaliikenteen lippujärjestelmiin. Haluan myöskin korostaa tässä yhteydessä, että kun laki liikenteen palveluista astuu voimaan 1.1. tältä osin, kun se velvoittaa avoimiin tietorajapintoihin, niin tämä tulee koskemaan myöskin junaliikennettä ja VR:ää. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.